

Finansdepartementet

Stockholm
2018-03-09

Ert dnr
Fi2016/04244/DF

Vårt dnr
2017/221

REMISSVAR

Genomförande av webbtillgänglighetsdirektivet (Ds 2017:60)

Näringslivets Regelnämnd NNR har tagit del av det aktuella förslaget och önskar lämna följande synpunkter.

I promemorian presenteras hur Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2102 om tillgänglighet avseende offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer ska genomföras i Sverige. Direktivet är ett minimiharmoniseringsdirektiv.

Enligt NNR är det viktigt att regelverk följer EUs proportionalitetsprincip och inte är mer ingripande än vad som är nödvändigt för att uppnå målet.

NNR anser att det vid övervägande om överskridande av den miniminivå som följer av direktivet är viktigt att nödvändigheten av en sådan åtgärd och konsekvenserna av detta nogsamt utreds. Särskilt viktigt är det att överväga om alternativa lösningar finns som uppnår syftet till lägre kostnader och andra konsekvenser för berörda företag. Det alternativ bör väljas som uppnår syftet på ett så kostnadseffektivt sätt som möjligt.

Proportionalitet

Då det av promemorian är uppenbart att de kostnader som följer av förslaget vida överstiger de besparingar som presenteras anser NNR att det är anmärkningsvärt att inga andra alternativ har utretts och övervägts som kunnat uppnå syftet på ett mer kostnadseffektivt sätt. NNR har av en av sina medlemmar uppmärksamats om att ett alternativ som borde ha utretts och övervägts är direkt riktade insatser i form erbjudande av tekniska hjälpmedel, till de 200 000 enskilda personer med funktionsnedsättning som anges kunna dra nytta av regelverket. En sådan lösning skulle inte bara vara mer kostnadseffektiv utan skulle också kunna ge ytterligare fördelar för dessa personer genom ökad tillgänglighet även till kommersiella webbplatser.

Överimplementering

Förslaget innebär att Sverige går utöver vad som krävs enligt miniminivån i webbtillgänglighetsdirektivet genom att det föreslås att även privata aktörer, som med offentlig finansiering bedriver yrkesmässig verksamhet inom skola, hälso- och sjukvård samt omsorg ska omfattas av lagkraven. Detsamma gäller enskilda utbildningsanordnare med examenstillstånd som erhåller statsbidrag för ersättning för högskoleutbildning på grundnivå eller avancerad nivå eller för utbildning på forskarnivå. Vid användning av begreppet offentlig aktör nedan menas således även offentligt finansierade privata aktörer.

NNR anser att det vid genomförande av EU-lagstiftning är viktigt att redogöra för hur förslaget förhåller sig till EU-rätten. Konsekvensutredningen bör i dessa fall innehålla en beskrivning av direktivets miniminivå och en bedömning om denna kommer att överskridas. Bedömningen bör ske utifrån följande sex kriterier, dvs om regelkrav läggs till utöver det som krävs i det aktuella direktivet, tillämpningsområdet utvidgas, regelgivaren låter bli att utnyttja möjligheter till undantag eller att inte fullt ut utnyttja undantag, svenska nationella regelkrav behålls som är mer omfattande än vad som krävs av det aktuella direktivet, direktivets krav genomförs tidigare än det datum som anges i direktivet eller om strängare sanktioner eller andra efterlevnadsmekanismer används än vad som är nödvändigt för att genomföra lagstiftningen på ett korrekt sätt.

Överimplementering leder inte sällan till ökade kostnader och försämrade konkurrensförhållanden för berörda företag. Särregler innebär också ett hinder för en fullständig inre marknad. Enligt NNR bör därför konsekvensutredningen i de fall miniminivån överskrids innehålla en motivering till varför, en beskrivning av vilka genomförandeåtgärder som föreslås och en bedömning av vilka effekter detta får för företag.

Konkurrens effekter och kostnader

I promemorian anges att syftet med att även offentligt finansierade privata aktörer omfattas av förslaget är att åstadkomma konkurrens på lika villkor samt att tillgänglighet ska säkerställas oavsett vilken aktör som bedriver verksamheten. NNR delar ambitionen om att åstadkomma konkurrens på lika villkor men vill uppmärksamma om att förslaget med nuvarande utformning inte kommer att leda till konkurrens på lika villkor utan istället riskerar ytterligare snedvridning av konkurrensen mellan offentliga och privata aktörer som verkar på samma marknad. Snedvridning finns redan idag då offentliga aktörer exempelvis tillskjuts extra medel vid underskott medan privata utförare inte kompenseras. Utan kompensation till offentligt finansierade privata aktörer kommer denna snedvridning att ytterligare öka. Enligt NNR är det en stor brist att det saknas en analys av förslagets effekter på konkurrensförhållanden för berörda företag.

I promemorian lämnas förslag om att en offentlig aktör endast ska vara skyldig att uppfylla kraven på tillgänglighet för digital service om fullgörandet av kraven utgör en skälig anpassning. Vid bedömningen av om en anpassning är skälig ska bl.a. den offentliga aktörens storlek, art och resurser, samt uppskattade kostnader och fördelar för den berörda aktören i förhållande till de uppskattade fördelarna för personer med funktionsnedsättning beaktas. NNR finner att förslaget om ”skälig anpassning” är oerhört otydligt och medför stora osäkerheter (och kostnader) för mindre aktörer. Promemorian saknar en redovisning av dessa effekter. Det lämnas heller inga konkreta förslag på förtydliganden av begreppen. Enligt NNR

behöver regelverket förtydligas i detta avseende för att regelverket ska kunna gå att följa och inte ge upphov till olika tolkningar av berörda företag och tillsynsmyndigheter.

Det föreslås vidare att en offentlig aktör måste tillhandahålla ett tillgänglighetsutlåtande för digital service. Om aktören gör bedömningen att fullgörandet av kraven i 10§ inte utgör en skälig anpassning ska detta framgå av tillgänglighetsutlåtandet. Krav ställs också på alla offentliga aktörer att tillgänglighetsutlåtandet ska innehålla en funktion som gör det möjligt för en enskild person att meddela den berörda aktören om att dess digitala service inte uppfyller tillgänglighetskraven och begära ut information. En berättigad och rimlig begäran om tillhandahållande av digital service ska tillgodoses utan onödigt dröjsmål. Om den offentliga aktören inte avser att bevilja en tillgänglighetsbegäran ska detta motiveras skriftligen i ett beslut. Beslutet kan överklagas i domstol av den enskilde. Tillsynsmyndigheten kan även ansöka om utdömmande av vite hos förvaltningsrätten.

NNR finner att ovannämnda förslag om tillhandahållande av såväl tillgänglighetsutlåtande som funktion för meddelande och att lämna svar innebär ökade administrativa kostnader för samtliga verksamheter. Enligt promemorians konsekvens- och kostnadsanalys uppskattas inga nämnvärda kostnader uppstå för framtagande av tillgänglighetsutlåtanden. Inte heller skyldigheten att efter begäran tillhandahålla viss service bedöms i promemorian ge upphov till ökade kostnader i någon större utsträckning. NNR ställer sig kritisk till dessa bedömningar och finner liksom den kritik Regelrådet lämnar i sitt yttrande över konsekvensutredningen att en beräkning av de administrativa kostnaderna till följd av kravet på tillgänglighetsutlåtanden borde ha utförts.

NNR stödjer ambitionen som uttrycks i promemorian om att lagen ska vara teknikneutral. Vi ställer oss dock i ljuset av detta frågande till att det i lagen anges att närmare föreskrifter om tekniska lösningar bara får avse sådana tekniska lösningar som anges i artikel 1.1 i direktivet. Enligt NNR finns det med detta en risk att eventuella framtida tekniska lösningar som inte anges i direktivet inte kommer att omfattas av lagkraven.

Slutsats

NNR anser sammanfattningsvis att det underlag som presenteras är alltför bristfälligt för att kunna utgöra underlag för beslut. Då förslaget innebär stora kostnadsökningar och utredningen helt saknar en analys av eventuella alternativa lösningar som skulle kunna uppnå syftet på ett mer kostnadseffektivt sätt finner NNR att det inte är visat att det förslag som presenteras är det mest kostnadseffektiva. NNR avstyrker därför förslaget.

Näringslivets Regelnämnd NNR

Christina Fors